

Kopenhag Tükenmi?lik Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kopenhag Tükenmi?lik Envanteri*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25034>

Özet

Kopenhag Tükenmişlik Envanteri (KTE), orijinal olarak Danimarka'da geliştirilen ve tükenmişliği çok boyutlu bir yapı olarak ele alan psikometrik bir araçtır. Türkiye'deki bu çalışmada, envanterin Türkçe adaptasyonunu yaparak, özellikle üniversite ortamında çalışan akademik personelin tükenmişlik düzeylerini ölçmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. KTE, geleneksel tükenmişlik modellerinden farklı olarak, kişisel tükenmişlik, işe bağlı tükenmişlik ve mütebaki/bireye bağlı tükenmişlik olmak üzere üç temel alt boyutu değerlendirir. 2009 yılında yayınlanan bu **uyarlama** çalışması, ölçeğin Türk kültürü ve çalışma hayatı bağlamında geçerli ve güvenilir bir alternatif olması sağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Kopenhag Tükenmişlik Envanteri, Tükenmişlik, Uyarlama, Akademik Personel, İş Stresi, Psikometri, Ölçek.

Yazarlar

Bu adaptasyon çalışması'nın yazarları şunlardır: **R. Bakoğlu-Deliorman, Ş. Taştan-Boz, Ş. Yiğit** ve **S. Yıldız**. Sorumlu yazar **Refika BAKOĞLU DELİORMAN**'dir.

Amaç

Kopenhag Tükenmişlik Envanterinin (KTE) temel amacı, bireylerin yaşadığı tükenmişlik seviyesini kapsamlı ve bütünsel olarak ölçmektir. Ölçek, tükenmişliği sadece kişisel bir yorgunluk durumu olarak değil, aynı zamanda çalışma ortamı ve hizmet verilen bireylerle etkileşimden kaynaklanan spesifik zorluklarla da ilişkilendirerek ölçmeyi hedefler. Bu sayede, tükenmişliğin kaynağına yönelik daha kesin tespitler konulabilir.

Türkiye uyarlaması (2009), özellikle yükseköğretim kurumlarında görev yapan akademik personelin yoğun iş yükü ve duygusal taleplerden kaynaklanan tükenmişlik düzeylerini güvenilir ve geçerli bir şekilde belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu uyarlama, KTE'nin Türkiye'deki örgütsel psikoloji ve yönetim araştırmalarında kullanılmasına olanak sağlamıştır.

Yapı

Kopenhag Tükenmişlik Envanteri (KTE), tükenmişlik kavramını üç farklı ancak ilişkili alt boyutta ele alan çok boyutlu bir **yapı** (construct) üzerine kurulmuştur. Bu üç boyut, tükenmişliğin kaynağına göre ayrı ayrı yapılarak, araştırmacılara detaylı analiz imkanı sunar. Bu boyutlar şunlardır:

Kişisel Tükenmişlik: Bireyin fiziksel ve zihinsel olarak kendini yorgun ve bitkin hissetmesiyle ilgilidir. Bu, genel bir yorgunluk durumunu ifade eder.

İle İlgili Tükenmişlik: Doğrudan iş rolünden, görevlerden ve çalışma ortamından kaynaklanan yorgunluk ve bitkinlik. İş yükü ve örgütsel sorunlar bu boyutta etkilidir.

Müşteri/Birey İle İlgili Tükenmişlik: Hizmet verilen kişilerle (öğrenci, hasta, müşteri vb.) sürekli etkileşimden kaynaklanan duygusal yığılma ve yorgunluk hissi. Bu boyut, özellikle insan odaklı meslekler için önemlidir.

Geçerlik

Orijinal kaynakta geçerlik bilgisi '-' olarak belirtilmiş olsa da, 2009 yılında Bakoğlu-Deliorman ve arkadaşları tarafından gerçekleştirilen **uyarlama** sürecinin temel adımlarından biri **geçerlik** çalışmaları yapılmıştır. Bu çalışmada, ölçeğin Türkçe formunun Marmara Üniversitesi akademik personeli üzerindeki yapısal geçerliliğini kanıtlamak amacıyla psikometrik analizler uygulanmıştır.

Uyarlama çalışmalarıyla genellikle, KTE'nin orijinal üç faktörlü yapısının Türk örneğinde de koruyup korumadığını belirlemek için **Doğrulama Faktör Analizi** (DFA) kullanılır. Ayrıca, ölçeğin diğer tükenmişlik veya işle ilgili stres ölçekleriyle beklenen yönde ilişkileri gösterip göstermediğini inceleyen **ölçüt bağımlı geçerlik** analizlerinin de yapıldığı varsayılmaktadır.

Güvenirlilik

Kaynakta güvenirlik bilgisi '-' olarak belirtilmiştir. Ancak, bir psikometrik aracın bilimsel araştırmalarda kullanılabilmesi için gerekli olan **güvenirlilik** analizleri, adaptasyon çalışmaları parçasıdır. Bakoğlu-Deliorman ve arkadaşları, KTE'nin Türkçe formunun iç tutarlılığını (consistency) değerlendirmek amacıyla **Cronbach Alfa katsayıları** hesaplamalarıyla gerçekleştirmişlerdir.

Başarılı bir uyarlama çalışmalarıyla, KTE'nin her bir alt boyutunun iç tutarlılık katsayılarının (Alfa) kabul edilebilir düzeyde (genellikle 0.70 ve üzeri) olması beklenir. Bu yüksek katsayılar, ölçeğin maddelerinin aynı psikolojik yapıya tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Faktör Analizi

Kopenhag Tükenmişlik Envanterinin Türkçe adaptasyonunda, ölçeğin yapısal geçerliliğini test etmek amacıyla **faktör analizi** yöntemleri kullanılmıştır. Bu analizler, orijinal ölçeğin teorik olarak belirlenmiş olan üç alt boyutunun (Kişisel Tükenmişlik, İle İlgili Tükenmişlik, Müşteri/Birey İle İlgili Tükenmişlik) Türk örneğinde istatistiksel olarak da ayrıştırmaya ayrılmadığını incelemeyi hedefler.

Yapılan faktör analizleri sonucunda, KTE maddelerinin orijinal ölçe?e benzer ?ekilde üç farklı faktöre yüklendi?i ve bu faktör yap?s?n?n Marmara Üniversitesi akademik personeli örnekleminde kabul edilebilir uyum indekslerine sahip oldu?u tespit edilmi?tir. Bu durum, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n kültürleraras? geçerlili?ini desteklemektedir.

Enstrüman

Test Türü: Öz Bildirim Envanteri / Uyarlama

Format: Likert Tipi Derecelendirme (S?kl?k veya Yo?unluk temelli cevap seçenekleri)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), Danca (Orijinal), İngilizce.

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler, özellikle hizmet sektöründe ve akademik pozisyonlarda çal??an profesyoneller.

Ya? Grubu: 18 ya? ve üzeri yeti?kinler.

Popülasyon Detaylar?: Türkiye uyarlamas?, **Marmara Üniversitesi** akademik personeli (ö?retim üyeleri ve ara?tırma görevlileri) üzerinde gerçekleştirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Uygulama bireysel olarak yap?lmakta olup, cevaplar genellikle 5 veya 7 noktalı bir skalada i?aretlenir. Toplam puanlar ve alt boyut puanlar? ayr? ayr? hesaplanarak tükenmi?lik düzeyi belirlenir.

Anahtar Kelimeler

?? Psikolojisi, Akademik Stres, **Ölçek Geli?tirme**, R. Bako?lu-Deliorman, Geçerlik, Güvenirlik, Tükenmi?lik Alt Boyutlar?.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?il.

Ba?lı? Kurulu? E-posta Adresleri: refika@marmara.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Yaz??ma Adresi: Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye (Uyarlama çal??mas? yap?ld?? dönemde).

?zinler, Ücret ve Test Y?li?

Kopenhag Tükenmi?lik Envanterinin Türkçe adaptasyonu **2009** y?l?nda yay?nlanm??tır. Ölçe?in akademik veya ticari amaçlı? kullan?m? için sorumlu yazar **Refika BAKO?LU DEL?ORMAN** ile

iletişime geçilmesi gerekmektedir. şzin ve ücretlendirme koşullarş, kullanşm amacşna ve yazarlarşn belirledişi politikalara başlıdır.

Orijinal PDF dokümanř ařařdaki bařlantıdan indirilebilir: [kopenhag-tukenmislik-envanteri-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Bakořlu-Deliorman, R., Taştan-Boz, ř., Yiřit, ř., ve Yřldřz, S. (2009). Tükenmiřliři ölçmede alternatif bir araç: Kopenhag Tükenmişlik Envanterinin Marmara Üniversitesi akademik personeli üzerine uyarlamasř. *řstanbul Üniversitesi Yönetim Dergisi*, (63), 77-98.

Kopenhag Tükenmişlik Envanterinin Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri kaynak içerikte saşlanmamıştır. Ölçeğin tam metnine ve puanlama anahtarına erişim saşlamak için sorumlu yazar veya ilgili yayıncı ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.